

עלי מרפא
שער הגליון
יין הנגרי
למעשה
בני היכלא

- כאילו שמח
- תיגאל כבר
- חצות
- למה יורדים למצרים?!
- החרם הנורא
- התורה הזמנית:
- שלום במדותיו - כיצד?
- האהבה הנחבאת
- קדושת ימי השבועיים
- מהתקשרות ליוסף אל חשבת הגלות
- חינוך בחוץ?
- שמחת הלימוד
- הלכות ברכת רעם ובק

דרכי נועם
טעם גן עדן
כוכבי אור
עומק הפרשה
חנוך לנער
שאל בני
הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אינך יכול לשמוח? תעשה כאילו

ב"ה יום א' ויצא תקצ"ד

...אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו, ובדאי הכל לטובה, וגם היום תדע ותפזר מחדש פי השי"ת גדול מאד ועד הנה עזרנו רחמי הרבה מאד, ותאמין פי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמי לעולם והכל יתקף לטובה בקרב בעזרת השם יתברך. וכן לא תהיה נמשך אחר הצער כל כך, ותרגיל עצמך להסיח דעתך ולהשיג מלבך הצער שאלה, בפרט הפחדים הימים והמרה שחורה שיש לה ממה שיעובר עליה, הכל שטות וקסילות. והעקר להשיגם מלבך ולהראות פנים שוחקות ויפות ולעשות עצמך כאילו אתה שמח, ועל ידי זה תבוא באמת לשמחה. בפרט שרוב השעוה אין לה פנאי לחשוב בה כלל, כי אתה צריך להתפלל וללמוד כמה דברים, ולפרש שיתוק קצת, ולעסק במשא ומתן בעסקיך ולאכל ולישן, ותשתדל שלא יהיה לך פנאי כלל לחשוב מרה שחורה ופחדים פאלו. והבחינה ביד האדם להסיח דעתו, אפילו מקצת וסוהרים ממש ח"ו, מכ"ש מדברים פאלה ששקטמסיח דעתו ושוכח בהם נסתלקים לגמרי, פאשר אתה מבין בעצמך"

תיקון של שובבים

הגלות מניחה אותנו בחדר מבודד. אמנם הדלת אינה נעולה, אך בכל זאת איננו מסוגלים לגעת בידיה. מה בעצם מונע זאת מאיתנו?

שיש בעולם אבא. וברגע בו מקיץ הבן מתדהמת גלותו ושואג, אף שאיננו יודע מה ולמה - 'אבא! בזה הרגע נשברים המנעולים ומתמוטטות חומות בית הכלא. אחר כך, כשניגשים אל הדלתות ואל הסורגים מוצאים פתח שהיה תמיד פתוח.

משל למה דומה מצבו של יהודי בגלות - לבן חביב שנפל בשבי ונכלא בתא קטן. ישב שם בדד מנותק מהעולם, רק כתלים קודרניים וריצפת בטון ממלאים את עולמו. לכאורה כלוא ואינו יכול לצאת, אך בדיקה יסודית יותר תגלה שהוא איננו כזה. הדלת פתוחה ונטולה כל מנעול ובריא. ובכל זאת האסיר אינו מעז להיחלץ אל החופש. מדוע? זו השאלה החשובה ביותר בעת הזו.

הגלות היא דבר אחד בלבד - אובדן אמונה. כל אדם חי יונק את חיותו ממקור כלשהו, הוא מאמין בהצלחה. האמון הזה הוא יסוד הקיום. אילוול האמון שיש בנו והתקווה, לא היינו מניעים אפילו אצבע קטנה. לפיכך אם תתערער חלילה האמונה, יתמוטט הבניין כולו. וכשהאמונה אכן נאבדת - זוהי הגלות.

כך זה מתחיל: אמונה שהיתה יצוקה בלב פנימה מתערערת לפתע. אדם שואל את עצמו: האם אי פעם אצליח? האם אני ראוי? ההצלחה עדיין מובטחת? ערעור זה באמונה כמוהו כרעידת אדמה. הקרקע מעניקה את תחושת היציבות, אם 'היא' רועדת, כבר אין שום דבר שניתן לסמוך עליו.

מפתח הצעקה

הגלות הזו מוחשית מאוד ועוטפת מכל צד. כמו תא קטן של צינוק מחניק, תא שסוגר מכל עבר. ובכל זאת - הדלת פתוחה. פתוחה לגמרי. רק תנסה לגעת בידיה. מדוע עודנו כלואים? כאמור, הפחד מצמיח אותנו. אם אין בלב אמונה, גם דלת פתוחה תידמה לסורג ובריא. ואם כך אנו ניצבים בפני תסבוכת. הדלת איננה פתרון משום שלא היא חוסמת בפנינו את הדרור. דבר מה אחר בולם את גאולתנו.

זו בעצם הייתה גלות מצרים. עם שלם, זרע אברהם יצחק ויעקב, שרורים מאתיים ועשר שנים בארץ לא להם כעבדים נרצעים. משועבדים. רדופים. סחופים ודוויים. אין למצרים שערים וסורגים ובכל זאת אין עבד מעלה על דעתו לברוח. מצרים הייתה חבוקה בטבעת של כשפים, פחדים, בהלות, וחוסר אמונה משוועת. אימתי התרחש הנס - ברגע של 'יצעקו'. הצעקה שינתה את ההיסטוריה.

כן, התקווה הגדולה בחייו של כל יהודי מוצפנת באותה צעקה ראשונה הבוקעת מעמקי עמקים. לפי שיש בכל לב יהודי, בכל נפש ונפש, מקום כמוס ונעלם שכזה. מקום של בן היודע אף שאיננו ממש יודע,

” הצעקה היא התחלה, אך יש אחריה המשך. חייב להיות המשך. ההמשך הוא לימוד ארוך-ארוך, מתוק ומחמם לב, בדרך להיכרות מעמיקה עם אותו 'אבא'

הצעקה היא התחלה, אך יש אחריה המשך. חייב להיות המשך. ההמשך הוא לימוד ארוך-ארוך, מתוק ומחמם לב, בדרך להיכרות מעמיקה עם אותו 'אבא'. הצעקה שהיא ההתחלה, בוקעת מתוך אי-ידיעה. אדם צועק מתוך כאב, לעיתים מבלי דעת. אך הגילוי הזה - שיש לך מעבר לחומה ומאחורי הסורג אבא - חייב להביא אותך לידי סקרנות, ואף ללהיטות של ממש, לדעת מיהו ועד היכן כוחו של אותו אבא. כי אם יכולתי לצעוק ולהיענות, חייבת להימצא גם דרך להיחלץ לגמרי ולצאת לחירות.

תורות ותפילות

בפתחם של ימי השבועיים אנו יהודים כשרים מבקשים כעת 'תיקוני נפש', עוסקים בתורה ברציפות, ומשתדלים בעניינים שונים. נקודת העיקר כאן אחת היא - לשבר את הריחוק ולבוא לקרבת השם. אלו למעשה תיקוני הנפש - לתקן את הקלקולים שהביאו את הקשיים וההפרעות. מה הינך מסוגל לעשות לשם כך?

לצעוק לכל הפחות, בוודאי. נפלא! זו ההתחלה. הצעקה הזו שני עניינים בלולים בה: צעקה, וידיעה שמישהו בוודאי שומע אותי. השניים הללו מצויים בכל פרק מפרקי הצעקה של ספר תהילים. דוד המלך צועק ושואג, ובנעימות צעקותיו שזורים יחד - צעקה וידיעה ברורה שאבא שומע, בוודאי שומע.

אך יש לזה גם המשך. לתשובה יש דרך, סלולה היא בספרי הצדיקים. רבינו שירטט לפנינו שבילים נפלאים המובילים לחירות ולדרור, מכל מצב ומכל מקום. העצה לכל שבוי בגלות הנפש היא לגשת אל השביל, להציג כף רגל ולפתוח במסע לקראת גאולת הנפש.

חק ולא יעבור

יום	יום לחדש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ה"ד	משנה ברורה ה"ב	דף היומי נדרים	ימי מוהר"ן
שבת	כא	לה	נב	כב	פא	לט
א	כב	לח	נג	כג	פב	מ
ב	כג	לח	נד	כד	פג	מא
ג	כד	לט	נה	כה	פד	מב
ד	כה	לט	נו	כו	פה	מג
ה	כו	מ	נז	כז	פו	מד
ו	כז	מ	נח	כח	פז	מה

התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא. סימן ל"ג

עיון

הנחמה היחידה

כתוב בזוהר הקדוש שמזמן שביהמ"ק חרב, אין להשי"ת שום נחמה, אי אפשר לנחם אותנו, רק ע"י יהודים שקמים חצות ומתאבלים על החורבן, זוהי הנחמה שלו. עם זה השי"ת מנחם את עצמו, עם כאלה יהודים שעושים את זה, בלי זה, אין לו שום נחמה כלל.

הרי כ"כ הרבה צדיקים כבר היו, עם כאלה מיני עבודות, עם כל זה אין לו שום נחמה רק אם הוא רואה יהודי שחסר לו בית המקדש, חסר לו את הבית המקדש.

אדם יכול להיות למדן, אבל בית המקדש כלל לא חסר לו, הוא לומד ולומד ולומד כ"כ הרבה, אבל לבקש מהשי"ת שיבנה כבר בית המקדש, זה לא חסר לו.

הנה, היה לנו באומאן את נחום שוסטער. נחום שוסטער היה מהעיירה לומאז', עיירה קטנה, שם היה מקום של לומדים גדולים, ביניהם היה רבי מרדכי הרב מסוקולוב ורבי שלמה גבריאלי, אברכים למדנים היו רגילים ללכת לשם. ור' נחום שוסטער היה עם הארץ, אפילו לא ידע להתפלל.

היה איזה מעשה ור' נחום הגיע לאומאן. וכשחזר הביתה, ובתוך הבית מדרש הגיע זמן חצות, הוא הלך לאיזה פינה והתחיל לומר בבכי ובתחנונים את סדר תיקון חצות.

לחברים כבר היה על מה לצחוק, נחום, אדם מגושם, אומר חצות. הוא לא יודע 'עברי' וחצות הוא אומר, הם נגשו אליו ואמרו 'נחום נחום מה אתה אומר?'

הוא ענה להם בפשיטות: 'אתם למדנים, לכם לא חסר בית המקדש, אני אדם פשוט, ולי חסר בית המקדש, ולכן אני מבקש מהשי"ת שכבר יבנה את בית המקדש... היהודי הפשוט הזה כך אמר להם, הם קלטו את זה טוב והתקרבו לרבינו, עץ קטן גם יכול להדליק גזע גדול.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

מותר לקבל לשון הרע אם יש הוכחה ברורה לסיפור, ואין לימוד זכות על האדם שעליו מדובר. [לפי הכללים של לימוד זכות הנ"ל בפרק ה]. גם כשמותר לקבל לשה"ר, מותר רק לגנות את האדם במחשבתו, אך לא לדבר עליו לשה"ר או להזיקו או להתנקם ממנו.

ישנם כמה דרכי הוכחות שיש לסמוך עליהם שהסיפור אמת: א. אדם המספר על עצמו שעשה מעשה רע ואינו מתנצל עליו, וגם לא חזר בתשובה, מותר לשומע לקבל הלשה"ר ולגנותו במחשבתו. אם אם הוא מתרץ עצמו, אסור לקבל הלשה"ר כמו שהיא. וכן אם כבר חזר בתשובה על ענין זה, ואפילו שלא ראו שעשה תשובה אך מעתה מתנהג כשורה, אסור לקבל לשה"ר אע"פ שמספר כן על עצמו.

וכן אם שני עדים העידו בבית דין על אחד שעבר עבירה, ונחקרו ונתקבלו עדותם, מותר לקבל הלשה"ר שסיפרו. (קיצור הל"ה ת"א)

ובפרט שיהיה שלום בעצמנו, וה' יתברך ימשיך שלום גדול בין אנשי שלומנו, כי אנו בחביבותא תליא מלתא, ועל ידי זה ימשיך עלינו שכל הכולל וימתיק מעלינו כל הדינים:
מכתב מר' נתן ב"ר, נתיב צדיק מו

נקודות הדרנה בפרשה

הפסוקים 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרים את יעקב איש וביתו' הוא 'תהילים - תשובה' (ליקו"מ ע"ג תנינא).

שמות- התהילים יש לו כח גדול עצום ורב לעורר את האדם לזכור שיש לו שייכות ל'שמות בני ישראל', ומכך שהשם יתברך קורא ומצפה לו.

שמות- הפרשה מלמדת אותנו שכל הגלות התחילה מכך שאין מכירים את יוסף הצדיק.

שמות- בפרשה זו רואים שאפילו שאדם מונח בקליפות והנחש הקדמוני נתאחז בו, אפשר לאחוז בקצה זנבו, ולמצוא שם נקודת טוב קטנה, ובכח זה להפוך את כל הנחש למטה קדוש (ליקו"ה עירובי תחומין ו' - י"ט).

שמות- בפרשה זו רואים אנו את הקטנות שיש לפעמים אפילו לצדיק שאינו מאמין בכוחו שיכול הוא לגאול את עם ישראל, וכל זאת מחמת שעם ישראל אינם זוכרים את התכלית לצאת ממצרים, וכך מתעורר קטרוג למעלה, ומכאן אותו קטרוג יורד קטנות לצדיק שאינו מאמין בכוחו (ליקו"מ סי' י"ח).

שמות- כאשר יהודי מתעורר בשעת כעס, להמתיק הכעס ברחמנות, לעורר את מידת הרחמנות, אזי מתעורר גם למעלה רחמים, והצדיק משיג שיש למעלה רחמים גדולים שיכולים לגאול כל יהודי מכל מצב, וכך מסכים ללכת לגאול את ישראל (שם).

שמות- פרשה זו היא השבוע הראשון מימי השובב"ים, בהם עם ישראל ירדו מצרים, ואף שלכאורה עיקר התיקון של שובב"ים הוא היציאה ממצרים, בכל זאת התיקון מתחיל מכך שמכירים בירידה עצמה, כי רק על ידי הירידה נעשה העלייה.

שמות- התיקון לחטא הידוע הוא לא רק בשלב של התיקון, אלא גם בשלב של הירידה בעצמה, איך אנו מתנהגים אז, האם כופרים לגמרי ח"ו, או שמתחזקים לכל הפחות להישאר בצורה יהודית, 'שלא שינו לשונם שמם ולבושם'.

שמות- התיקון של הירידה היא לדעת להחזיק עצמו בזמן הירידה, לצעוק ולהתאנח ולא להסכים להישאר בגלות, גם כאשר נראה שהגלות אינה נגמרת.

שמות- התיקון של הגלות הוא לדעת גם בזמן ירידה וגלות ללכת אחר משה רבינו שמבשר שיהיה גאולה, ולא להתפתות אחר המייתאשים שאינם רוצים לצאת.

שמות- ירדת מצרים נקראת בשם 'שמות', אף שלכאורה עיקר ענין הפרשה הוא 'גלות מצרים', בכל זאת עיקר הפרשה הוא דייקא ענין זה שכל יהודי יש לו שם, ויש לו חלק ב"ב שבטי י-ה, ורק בכח הזכרון הזה יהיה לו את הכח לעשות את הברורים בתוך ירדת מצרים.

שמות- הכח להחזיק מעמד לזכור שיש לנו חלק ב"ב שבטי י-ה גם כשנמצאים בתוך מצרים, רמוז כבר בפתיחת הפרשה, שהוא על ידי אמירת תהילים, כי סופי תיבות של

הליכות

שיחות ומנהגים

תפילה

היה על ידי רבי תפלה ותחנונים וצעקות וזעקות, ויבאמר ה' ל' (מגילה יב) 'בן קיש' שהקיש על דלתי רחמים'. נעמד אז מוהר"ג והקיש ודפק על הקיר כמה דקות ארוכות, לתאר במאחז לאנ"ש, היאך צריכה להיות עבודת התפלה והעקשנות הנצרכה בה:

רבינו הוהיר מאד את אנ"ש למהר להתפלל מקדים, פמוצא בשיחות רב"ן, והוסף ואמר עוד: "תפלה איז אזוי גרויס, דארף מען זיך זעהן ציטליך דאווענען וואס פרייע, טאמער דארף ער אוועק גיין אין דעם טאג, זאל ער אוועק גיין א געדאוונטער" - "מעלת התפלה כל קר נעלת היא, על פן צריכין לראות להודיר להתפלל בזמן המקדים ביותר, כי אם חס ושלום נגור על האדם להסתלק באותו היום, אזי יטלך מהעולם הזה בעת שהוא כבר אחר תפלתו".

מוהר"ג ית"א אמר: "ואם גרוסקייט פון תיקון איז אזוי גרויס, אז מען האט געזאגט סליחות פרי אז מען זאל דאווענען ותקין" - "כל קר תשובה תפלת תתיקון, שפיה שתקני לומר סליחות באשנות הבקר, הוא פרי שתפלה אחר כך התפלה פותיק י".

רבנו הקדוש רצה שיתענו בעבודת התפלה בכל הפחות - "אז מען זאל זאך מוטשען אויפן דאווענען מיט אלע כוחות":

רבנו הקדוש אמר: "מה שפני העולם עושים בסוף רציתי שאתם תעשו בתפלה". ואמר, מה שפנה גני העולם להרעיש בתפלה, פשוט ש'כבר כלו כל אופני דרך הישועה, זה נעשה אצחנו בתפלה, ש'כבר פתחלת הצרה נפציר ונזעק בתפלה:

פעם הלג' מוהר"ג ית"ו ז"ל בגל מלעת התפלה, ממה שאמרו רבותינו ז"ל (תוספתא חגיגה יג: ד"ה וקושר), ש'המלאך המונה על התפלות צריך להשיב על תפלה, שתגיע מעצמה למקומה למעלה. ונמצא, ש'גל מלעת התפלה גבוה כל קר, עד שגם המלאך אינו יודע את מקום כל תפלה (וכי, עד שצריך להשיב אותה, שתעלה למקומה):

כ'שלמד מוהר"ג ית"ו ל'ני אנ"ש את המבאר בלקיט' הליכות העושה שליח לגבות חובו (הלכה א), בגל מעלת התפלה, ממה שאמרו רבותינו ז"ל (חגיגה יג:), ש'המלאך המונה על התפלות צריך להשיב על תפלה, שתגיע מעצמה למקומה למעלה. ושהתפלות קרוי' הצדיק על המן הרשע

היהלום שבכתר

הכתרים היקרים נעלמו - - רחש לחש עבר בציבור: מי הוא זה שמלאו לבו לשלוח יד ברכוש בית הכנסת ביום הכיפורים? המתפללים הביטו בספרי התורה שכתריהם הוסרו מהם, ממאנים להאמין. זעם עצור מילא את לב הכל. לגנוב ממקום קדוש - בית מקדש מעט? ועוד ביום הקדוש ביותר בשנה?!

דבר הגניבה זעזע את כל יהודי וילנא, מזקן ועד נער. כיוון ש'אין נותנין חרם עד אחר יום כיפור', שלא לעורר כוחות הדין, לא עשו לפי שעה, רבני ודייני וילנא, דבר בעניין. אך לאחר צאת היום הקדוש, עמדו והכריזו חרם חמור על כל מי שנטל חלק במעשה הנפשע: "וכל מי שהיה שותף בגניבה במישרין או בעקיפין, וכן מי שידע ולא הגיד - מוחרם הוא בעולם הזה ובעולם הבא!"

היהודי הווילנאי סיים את סיפורו, כשהוא נושא עיניים שואלות אל רבי נתן:

"לבושתי ולחרפתי נכחתי באותה אסיפה שבה תוכננה הגניבה. אמנם לא אני בעצמי שלחתי יד בכתרי בית הכנסת, אך הייתי בסוד העניין לכל פרטיו. שנים רבות חלפו מאז - וחיי אינם חיים. מזמן פרשתי מחבורת המרעים ההיא, אך רגשות האשם הכבדים אינם עוזבים אותי. עקב החרם הנורא הרובץ על נשמותי החוטאת, זה שנים שאני מרגיש כי כל השערים נעולים בפניי והחוט שקשר ביני ובין אבי שבשמים, ניתק."

"והנה, ברצון ההשגחה העליונה נקלעתי הנה, וזכיתי לשמוע את דבריכם הנפלאים. מה אומר, הפחתם בי רוח חיים! בפעם הראשונה מאז המאורע המביש ההוא, חש אני כי לא אבדה תוחלתי לגמרי. ועתה נפשי בשאלתי; האם אכן ביכולתי להשתחרר מאותו חרם נורא?"

שוחח עמו רבי נתן, הדריכו בדרכי התשובה, ממעינות הדעת והרחמים של רבינו הקדוש. ואף יגע ומצא לו התרה מן החרם. והאיש יצא מלפניו אדם חדש, מלא תקוה, המאמין ברחמי ה' שאינם כלים לעולם.

כך זכה היהודי הווילנאי, יהלום בכתרו של הבורא, לשוב ולהאיר באור יקרות - אורה של תשובה ותיקון.

(ע"פ דיבורי אמונה, ה)

מוקף בשומעי לקחו ישב רבי נתן והשקה את נשמותיהם העייפות ממעינו של רבינו. שיחתו נסובה על המאמר "אזמרה לאלוקי בעודי" מליקוטי מוהר"ן סימן רפ"ב, בו מגלה רבינו סוד נפלא, כי על ידי שמוצאים נקודה טובה ברשע, מעלים אותו באמת לכף זכות ויכולים להשיבו בתשובה, גם אותו 'רשע' אינו אלא האדם עצמו! בסיום דבריו הפטיר ביקוד אש: "יש עמי שיחה כזו של לימוד זכות, שיכולה להביא לידי ביטול

תקווה לנפלים.

פנים בית הכנסת הגר"א בווילנא

הבחירה!"

לפתע קם ממושבו בקצה בית המדרש יהודי בלתי מוכר, וביקש לדבר עמו בפרטיות. ויגולל האיש את סיפורו:

מהעיר ווילנא אנכי. את חטאיי אני מזכיר היום, בבית הכנסת הגדול שעל שם הגר"א, המפורסם ביופיו ותפארתו, שכנו כתרים עשויי זהב טהור ומשובצים פנינים ויהלומים אשר פיארו את ספרי התורה ששכנו כבוד בארון הקודש המפואר. הם התפרסמו בהדרם וביוקם בכל וילנא וסביבתה.

ברם, היו עיניים שהביטו על עושרו העצום של בית הכנסת בחמדנות, הם ידעו כי שווים של הכתרים מרקיע שחקים וניתן להתעשר מהם בין יום, וציפו לשער כושר לשלוח ידם באוצרות האגדיים. לפיכך החליטו לפשוט ידם בכתרים היקרים לביל יום הכיפורים, שאז הנוכחות בבית הכנסת דלה והשמירה רופפת. ואכן, בליל היום הקדוש ניגשו בצעדים חשאיים אל ארון הקודש, בזריזות הכניסו את הכתרים לתוך שק ונעלמו מהמקום.

ביום המחרת, בתפילת שחרית, בעת פתיחת הארון, כאשר הכריז החזן 'אתה הראת לדעת' וספרי התורה הוצאו, הוכו כל המתפללים בתדהמה, כשהתברר כי

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה ל"ג מאמר ז'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

[ג] והנה יש שני מיני ימים, ימי טוב וימי רע. כמו שכתוב (קהלת ז'): "ביום טובה היה בטוב, וביום רעה ראה". הינו שצריך לאדם להסתכל שם היטב היטב, בנדאי ימצא שם ימי טוב, הינו תורה; והימים נקראים מדות, כמו שכתוב (תהלים ל"ט): "ומדת ימי". והמדות הם התורה, וכו' נמצא אפילו במדור הקלפות, הינו בימי רע, שהם מדות רעות ולשונות עפ"ם, [גם] שם יכולין למצא אותיות התורה. אבל מחמת רבוי הלבושים וגדל הצמצום, אינם נראים אותיות התורה, הינו ימי טוב, על ידי רע והחשך השורה עליהם. אבל מי שפופה את יצרו הרע, וכו' ועקשו שנתבטל הרע, ונשארו אותיות התורה לבד, אזי מקבלין אור רב מלמעלה::

כאן מתבאר מהו בקשת השלום במדותיו

הנה באות זו מתחיל רבינו לפרט ולבאר את הדרך לבקשת ומציאת השלום שהזכיר באותיות הקודמות, ומתוך דברי רבינו כאן מתבאר היטב מהו עניין השלום במדותיו ובמאורעותיו שהזכיר קודם, והיינו שעבודת האדם היא למצוא את הטוב שהם אותיות התורה שיש בכל מקום ובכל מצב, ועי"ז יכול האדם להתקרב להשי"ת ולהתדבק אליו יתברך בתכלית האהבה, אלא שאותיות אלו הם מוסתרים לבושים, וכפי מה שהמדרגה נמוכה יותר כן הלבושים מתרבים, ולכן צריך להתייגע כדי לגלות את האותיות שנמצאים במקום הזה, וזה ע"י שמתעורר בנקודה של כפיית הרע, ומתייגע לחפש את הטוב והאותיות שבמקומו, [והכח לזה הוא בכח הצדיק שהוא מכניע את הרע לגמרי ועי"ז מקבלים האותיות שבמקום הזה אור רב מלעילא].

עיקר העבודה הוא בקשת השלום

והנה עניין זה מבואר הרבה בדברי הבעש"ט ותלמידיו שבכל דבר יש נפילת המדות, וצריך להעלות בכל פעם את המידות שנפלו, להעלות את המידה לשרשה שבקדושה, אבל רבינו משתמש בלשון אחרת, וקורא לזה ימי טוב וימי רע, ומביא על זה את הפסוק ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, וצריך להבין מהי המשמעות למה שקורא לזה בלשון זו, ועוד צריך להבין למה הפסוק מזכיר ביום רעה ראה, וכפי שמבאר רבינו שהכוונה לראות ולחפש את הטוב שנמצא כאן, ולכא' הרי התנאי לזה הוא כפיית הרע, ואם כן למה לא נזכר בפסוק עניין זה של כפיית הרע, והיה צריך לומר ביום רעה תתגר ותכניע את הרע וכדומה.

אלא שבזה מבאר רבינו את יסוד העניין שבאמת עיקר העבודה היא לא הכניעת הרע, אלא "בקשת השלום", ואם אדם כל ימיו יעסוק בהכניעת הרע ובהתגברות על התאוות והכניעתם, אבל לא עסק בבקשת השלום, הרי הפסיד בזה את עיקר המכוון, כי העיקר הוא לבקש שלום, והיינו כפי שמתבאר בהמשך כל המאמר, לחפש את אור השי"ת שנמצא במקומו ומדרגתו.

כי בכל מקום יש אור השי"ת בבחינת אותיות, אלא שיש בזה לבושים, שזה הרע שמכסה על הטוב וזה מה שמרחיק את האדם מהשי"ת, עד שנדמה לאדם שאין לו שום דרך להתקרב להשי"ת, עד שנופל ושואל "היכן אלוקיך", אבל באמת גם במקום הזה שהאדם שואל היכן אלוקיך, גם שם נמצא השי"ת, וגם שם יכולים לשוב אליו יתברך ולהתקרב אליו בתכלית ההתקרבות, ולהיות דבוקים בו בתכלית הדבקות, שכל זה הוא עניין בקשת השלום שמבאר רבינו במאמר הזה, ולכן עיקר העבודה היא בקשת הטוב, בבחינת ביום טובה היה בטוב, וגם ביום רעה "ראה" היינו שצריך לחפש ולמצוא את הטוב שכן נמצא במקום הזה, אלא שכדי להכניע את הרע שהוא הלבוש שמסתיר, מוכרחים להתעורר בנקודה של

לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחידודא

על מה אנו צריכים להרבות מאוד בתפילה?

תשובה לחידה הקודמת: באיזה עניין מתגבר עוצם ההתגברות והתגברות, עד שגם הנשר שבשמים והצדיק שבצדיקים וכו' - בעיניו זה גם בהם נפלה שלהבת? עניין שנאת חינוך ושאר דברים שבין אדם לחברו, ומכ"ש וכ"ש על העוון החמור של לשון הרע שהוא גרוע ביותר. כונני אור, שו"ש ז

הזוכה: יעקב ויינטרויב ירושלים
זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור ספרי רבינו

נח"צ, ראה ע' 2

אתערותא דלתתא של התגברות על הרע וכפיית היצר, שעי"ז מכניעים את הכח של הרע להסתיר, אבל מיד צריך לחזור לנקודה העיקרית, שהיא בקשת השלום, דהיינו החלק הטוב שנמצא גם במקום הזה, והדרך להתקרב אליו יתברך ולהתדבק עמו יתברך בתכלית האהבה בכל מקום שהוא, [שזה כולל אהבה ויראה, כי ההתקרבות והדבקות היא בחי' היראה, ועיקר השלום הוא בחינת האהבה], ולכן הפסוק הזכיר רק את הנקודה הזאת ולא הזכיר את כפיית היצר, כי זה לא עיקר המכוון אלא רק דרך להגיע אל המכוון.

תיקון הלבושים

ובאמת באמת עבודת האדם הוא לא "לבטל" את הלבושים, כי הלבושים מוכרחים להיות והם הכלים לאותיות התורה שמאיר בהם, אלא צריך "בתוך" הלבושים למצוא את השי"ת, וזהו הלשון שמדגיש רבינו שצריך לאהוב את עצמו עם השי"ת, וכן בהמשך עוד לשונות על דרך זה, והכוונה בכל זה שצריך לאהוב את השי"ת בתוך המאורעות והמידות שעובר על האדם, כי כל המאורעות והמידות האלו הם לבושים שרק עי"ז יכול האדם להתקרב להשי"ת, אלא שצריך להכניע את הכח ההסתרה של הלבוש, ואז אדרבא הלבוש הזה נעשה כלי לקבל את האור של האותיות שנמצא במקום הזה, ואז יכול האדם להתקרב להשי"ת ולאהוב אותו יתברך בתוך המקום והמצב שהוא נמצא, שזה הכוונה שלום במדותיו ובמאורעותיו, לא שיוצא מהרע לגמרי, אלא שבתוך הרע הוא מותא את השלום, דהיינו את הדרך להתקרב להשי"ת ולהיות דבוק בו באהבה יתירה, וזהו ההליכה ממדרגה למדרגה שהזכיר רבינו [באות ב'] כי כל מידה ולבוש שאדם מצא שם את השי"ת הוא מתקן את המקום הזה ועכשיו הוא עולה למדרגה נוספת.

ולכן הזכיר רבינו כל זה בעניין הימים, וכפי שמביא על כל זה את הפסוק ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, ורק אחר כך מזכיר את המדות, כי זה עצמו מה שבא רבינו לבאר שעיקר העבודה היא לא התעסקות עם הרע, וגם בחלק של הבידור העיסוק הוא לא עם הרע עצמו, אלא העסק צריך להיות בטוב, לראות כל הזמן את הטוב, והיינו הן בימים שהם בחינת ימי טוב, "היה בטוב", היינו לעסוק בטוב ולהיות מונח בתוך הטוב, לשמוח בזה מאוד ולהודות ע"ז להשי"ת, ולא לחפש את חלק הרע שעדיין לא תיקן, כי אף שבדואי צריך לתקן את הרע, אבל עיקר העבודה היא לבקש את השלום, שהוא הטוב וההתקרבות להשי"ת שבכל זמן ובכל מקום, ולכן עיקר העבודה בזמן הטוב הוא "היה בטוב", וגם ביום רעה, העבודה היא "ראה", היינו לחפש את הטוב שכן יש כאן, ואמנם נצרך בשביל זה נקודה של כפיית הרע, שעי"ז האדם מעורר את כח הצדיק, אבל צריך זהירות גדולה שלא להישאר רק בחלק של הכנעת הרע, כי בזה האדם מאבד את עיקר הנקודה, ולכן ההדגשה היא על החלק של חיפוש הטוב בתוך הימים.

מדותיו ומאורעותיו

ואחר כך ממשיך רבינו לבאר את עניין המידות, כי באמת המידות נמצאים בכל דבר, היינו אהבות נפולות ויראות נפולות, שהעיקר לבוא מהם ליראה ואהבה דקדושה, וכן בכל שאר המדות, אלא ש"מאורעותיו" של האדם, הם אלו שמפילים את "מדותיו" כי על ידי המאורעות שעוברים עליו, קשה לו לראות את הטוב, ולכן עיקר ההדגשה היא על הימים, שהם מה שעובר על האדם בכל יום [שזה בחינת מאורעותיו], ושם צריך למצוא את הטוב שבו מתקנים את המידות, [באופן שהשלום במאורעותיו ובמדותיו הוא אותו עניין, ולמעשה עיקר העבודה היא בימים, לחפש תמיד את הימי טוב].

ח"ו בכך שהקב"ה בכל מקום, ומאידך בלב האדם מרגיש ריחוק ושואל א"ע מה הקשר ביני לעבודת ה', לאחר שאני מכיר את ליבי על שלל תאוותיו ואיך אפשר בכלל להתחיל-היכן אלויקן',

והלימוד לכל אחד שאסור לו לכפות את יצרו כל עוד לא יודע שגם במקומו נמצא השי"ת ואהבתו העצומה, שאם לא יכניס את הידיעה הזאת לתוך ליבו אזי ישאר ליבו חלל ופנוי, ונפול פול מעבודתו הקשה והלא רצויה,

אלא בכל צעד שעושה מצד המידות וכפיית היצר, יחזיר שם את מתיקות האמונה באהבת וקרת ה' שבמקומו אל תוך המקום והלב שבהם עושה את צעדיו,

וכן ילך האדם לבטח בדרך ה' האמיתית ויזכה לעשות שלום בין נתיב הנגלה שבתורה לנתיב הגנוז,

ושלום בין עצמו הנפרד שיצא לפועל לאחר הבריאה, להשי"ת.

'יאהב א"ע עם השי"ת באהבה יתירה' אמן.

חיים פלומבר, ק.גת

שזה גם הכלל שצריך לבקש שלום-בין המידות לאהבה (שבדעת)

ובכזה מצב אסור לומר לאדם לך לבהמ"ד ותלמד, מפני שאז נשאר בכפירה על השורש והקב"ה נמצא בכל מקום, והאור הגנוז שבתורה, ואם כך יעבוד את ה' זו עבודה מאוד קלושה מפני שלא מחבר את התורה לשרשה, לאור הגנוז ומוהר"ת קורא לזה שהוא נרגן מפריד אלוך

ולכן צריך לענות לו את הענין של 'ואתה מחיה את כולם' וכמו שמבואר בתחילת הפסוק שה'ואתה זה האתה ה' לבדך', שמורה אהבה שבדעת שקודם הבריאה, שמצידה הקב"ה נמצא עכשיו בכ"מ ואיתו עימו ואצלו, ורק כשיודע זאת יכול לקשר את ליבו לדעתו ולעבוד את ה' גם בתוך המידות והתורה הנגלית,

ותמיד יעסוק בעשיית שלום בין הולם המעשה ומידות הלב, לבין האור הגנוז והאהבה שבדעת שהקשר ביניהם זה תכלית הבריאה ועבודת האדם כל ימי חייו,

מפני שבאמת אין אנו כופרים

לכבד מערכת עלה לתרופה שלום

מתואר בתורה דו שיח מאוד מענין הטומן בחובו לימוד פנימי עמוק,

בא אדם ושואל את חבירו היכן אלויקן, בפשטות הוא בסך הכל אומר תן לי דרך איך לעבוד את השי"ת, כי אני לא מוצא ומרגיש אותו,

ואז במקום לענות לו בפשיטות תצא לשדה ותצעק לה', או תקום חצות ותבכה על מצבך הירוד, או לכה"פ תכסוף,

עונים לו 'בכרך גדול שברומי-היינו אפי' במקומך שאתה משוקע במדור הקליפות' וכו',

ואם נתבן בעומק על שאלת היכן אלויקן, זה שהאדם נמצא תחת ממשלת המקום והזמן, שזה האהבה שבמידות ולכן שואל היכן אלויקן, מאחר ועבר עבירות ולכן נדמה לו שרחוק מהשי"ת, ואין לו איך למצוא במקומו את הקב"ה-ובעצם אינו מודע לאהבה שבדעת שלמעלה מהתורה הנגלית שבמידות,

וזה הפירוש שהוציא א"ע מהכלל (שמלוא כל הארץ כבודו),

טעם גן עדן

תורה ל"ג [ו]

האהבה המתגלה בנגלה - והאהבה המתגלה בנסתר.

שנתן. אך כאשר אבא נותן סוכריה לבנו, אזי האהבה אינה נמדדת לפי גודל הסוכריה, אלא הסוכריה מגלה את האהבה הגדולה והפנימית שיש לאבא אל בנו.

כך גם יכול אדם לקיים התורה ולדעת שהנה ה' אוהב אותי והביא לי הזדמנות להתקרב אליו על ידי מצוה פלונית. אך יכול הוא להתבונן ולראות הרבה יותר מזה, שהמצוה הזו מגלה שיש אהבה גדולה ומוסתרת שמתגלה רק במקצת על ידי אותו המצוה.

[ד] ועל כן אי אפשר להסתפק רק בלימוד הנגלה של התורה, שהיא מגלה את כל השיעורים והמצומים של האהבה של ה' אלינו [אהבה שבימים], כי בהכרח ללמוד גם לימודי הפנימיות של הצדיקים, כי בלימודיהם נתגלה האהבה הפנימית שיש לה' לעם ישראל, והאהבה של עם ישראל לה', עוד לפני שבאו לעולם, שהלימוד הזה מגלה את האהבה הגדולה המצטמצמת בתוך המצוות.

ומי שלומד באופן הזה רואה איך הנגלה והנסתר משלימים זה את זה, וחי' להפריד ביניהם.

[א] במאמר הקודם דברנו על כך שאפשר לראות את האהבה ויראה בכל מצוות התורה, ואם אדם ישים לב לפרטים שיש בכל מצוה הוא יכול להתעורר ממש לאהבה וליראה את ה', בראותו עד כמה השם יתברך רוצה ממנו שיתקרב אליו דייקא על ידי הפרטים הקטנים של המצוה.

ודבר זה נותן חשק גדול בלימוד התורה, כאשר בכל הלימודים של המשניות, גמרא, שולחן ערוך, מנסים להבין מהו רצון ה' ששיער בדעתו איך להתקרב אליו, וכך ממילא אפשר לזכות לאהבה ויראה דייקא בתוך הלימוד, כי 'התורה מדברת כולה אהבה ויראה'.

[ב] אך כל זאת הוא רק כאשר יודעים שיש אהבה שבדעת, שהוא אהבה גדולה שהשם יתברך אוהב אותנו עוד מלפני שבאנו לעולם הגשמי הזה, שכפי ששיג את האהבה הגדולה הזו, ממילא יכול לגלות אהבה בכל מצוה שעושה.

[ג] כמו אדם שנותן סוכריה לילד, שבזה הילד מתחיל לחשוב שהנה אותו איש אוהב אותו, שהרי הביא לו סוכריה, אך מצד שני גדולת האהבה של אותו איש לאותו הילד, הוא רק כפי גודל הסוכריה וההשקעה של המתנה

טהרנו נורא

ימים אלו נתקדשו בכל תפוצות ישראל עם קדוש לתיקון פגה"ב, כמובא מהאריז"ל שבימים אלו שישראל קוראים את פרשת ירדת בני ישראל לגלות מצרים להעלות את הניצוצות הנפולים שם הרי הקריאה מעוררת את הזמן להעלות את הניצוצות אשר נפלו בעוונותינו הרבים לעמקי הקליפות (ועיין לקו"ה הל' גלוח ד, ח מש"כ בזה). אך באמת לפני שהולכים לחפש תיקונים שונים צריכים תחילה להיטהר ולהזדכך לפני הקב"ה, וזה כל תיקוננו האמיתי. משל לבן מלך שטינף עצמו מראשו ועד גליו, וישב בהיכל המלך. כאשר נכנסו השרים וראו את בן המלך המלוכלך, אמרו: ראו כמה מלוכלך הוא, ואיזה ריח רע נודף ממנו. כעס המלך על בנו, וגזר להעניש אותו בעבור שבייש את המלך. אולם בן המלך התחיל להתחנן ולבכות לפני המלך שימחול לו, נענה לו המלך ואמר: רואה אני שאתה מתחרט, אני מוחל לך, אבל תחילה לך רחוי עצמך מזהמתך... אכן הרחיצה הטובה ביותר היא: להינעם מלעבור על צדן ה'! בגמרא (קידושין לט ע"ב) איתא: "ישב ולא עבר עבירה נותנים לו שכר כעושה מצוה, והוא שבא דבר עבירה לידו". והרי זה אפשרי כל היום. האויר מזהם, וההימנעות מעבירה היא עבודת ה' הטובה ביותר, וכך אפשר לעבוד את ה' בכל עת ורגע.

עומק הפרשה

משב אויר בתנוד הרוחה

אַנְכִי מֵת וְאַלְהִים פָּקֵד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהַעֲלֶה אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת

הנה זה עתה חזרה ונשלם בנין השכינה בשנים עשר שבטי י"ה, יוסף מתודע לאחרינו, הם משתחוים לו אפים ומכידים את מלכותו, מודים ומבינים שכל תיקון השכינה נעשה דווקא על ידי יוסף הצדיק. אך לא עוברות שנים רבות, "ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף", הוא מוריד את בני ישראל ירידה אחר ירידה, משעבד את גופם ומשפיל את רוחם, ועד מהרה הם הופכים לעם עבדים, כל מצרי נקלה יכול להשתעבד כאוות נפשו בנסיכי הבריאה ואין פוצה פה ומצפץ.

מצב זה מוכר מאד, דווקא לאחר שהאדם מתקרב לצדיק או מגלה בעצמו את נקודת הצדיק, מתחדש שוב בעצותיו הנוראות, עוסק בהתבודדות, מעורר את נקודותיו הטובות, לפתע, כמו מסתלקת ממנו הארה זו, והוא יורד לארץ חשוכה, מוצא את עצמו עבד עבדים למצבים שלא חלם מעולם לרדת אליהם, ולנסיגות שלא הסכין להם מעולם.

וכמו שמביא מוהרנ"ת בליקוטי הלכות, שכשאדם בא לעלמא דאתי פגום ומלוכלך, ורואים שצריך לתיקונו להענישו בעונשים קשים ומרים מאד רח"ל, שקשה מאד לעונשו באלו, הרי הוא עובר שם משא ומתן ומשפטים שונים עד שמסכימים לגלגלו שוב, אולי יתקן את עצמו וימליך את הקב"ה ע"י עמידה בנסיגות ולהציל עצמו לעולמים. ועל זה אומר מוהרנ"ת: ראה כמה עולמות התהפכו עד שהורידו אותך לעולם הזה, כמה עולמות התהפכו עד שסיבבו אותך לעבור את הנסיון הזה, שכל עתידך תלוי בו. לָךְ וְהַמֶּלֶךְ אֶת קוֹנֵךְ, הרי בזה אתה ממלא את שליחותך. כשיש נסיון לאדם, הרי זה טלגרמה מעולם האצילות: המליכנו! וייטב לך לנצח. אתה עושה בזה טובה לנפשך ולכל העולמות התלויים בך. ובמקום זה, הולך אתה נער שוטה ומוכר את הבכורה בנזיד עדישים, ועוד גרוע מזה...

אם האדם היה יודע איזה חן הוא ואיזו נעימות עצומה היא הפרישות מהעבירה, ועד היכן מגעת העריבות העצומה של קדושה, היה קופץ משמחה באויר. ולדאבוננו, טול עכבר המונח ברפש וטיט, ותן לו להבין שמה שאצלו מתוק הוא מר ממות. אנחנו קיבלנו "המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך", יש לנו תורה מסיני, אנו יודעים האמת שאנו יכולים להגיע למדרגה להיות כמלאכי אלקים בזה העולם. השי"ת יעזור שנזכה להיטהר ולהתקדש בקדושתו העליונה אמן סלה.

שיוצא זך ונקי, על אף שיש רגעים שנראה שנסיונות אלו קשים מנשוא, אך בלעדיהם החיים מרים שבעתיים, חיים שאינם מזוככים כראוי הם מרים מכל טעם, חסרי מנוחה ובלי קשר אמיתי לה' - מקור החיים, האושר והנועם.

אך אליה וקוץ בה, במהלך היתוך זה עלול האדם להרים את ידיו, להתייאש מהאחריות המקיפה היתוך זה, ללכת אחרי אלהי מצרים, המציעים חיים הנראים קלים יותר, עבודה זרה המשלמת מיידית, ובכך לאבד את תקוותו האחרונה שיזכה לזיכוכ זה.

לשם כך הכין ה' את הקרקע עוד לפני שנים רבות, הוא הוריד לשם את אברהם ושרה, לזכך מעט את טומאת מצרים, וכעבוד שנים מספר הוריד שוב את יוסף הצדיק, שישב שם שנים רבות ונלחם בתועבת מצרים בבית פוטיפר, בבית האסורים ועל כסא המלכות, ובעיקר הביא את כל ישראל להודות ולהשתחוות לפניו, להכיר בכח מלכותו, ואז בשעת הדמדומים, כשהוא עומד להסתלק מהעולם ומהתודעה, שם הוא מודיע לנו 'ואלוקים פקדו יפקד אתכם', הוא לא זנח אתכם אלא הוריד אתכם לשליחות ולזיכוכ, עד שיוציא אתכם מגלות זו, אל הארץ המובטחת, רק כך עברו את הקושי של מצרים התחזקו באותם מגילות העוברות מאב לבן ומפיחות בהם רוח תקוה עוד 'פקודו יפקד אלקים אתכם'.

להשאיר לילד את הבחירה [א]

מתי לחנך ומתי להשאיר בחירה?

הנחת רוח שיש להשם יתברך מהעולם הזה הוא דווקא מחמת שיש לנו בחירה לבחור בין טוב לרע. יותר יקד בעיני השי"ת תנועה אחת של קדושה שאדם בחר מעצמו, יותר מעבודת כל המלאכים. כי זה כל מטרת הבריאה, שאדם מעצמו יכיר את ה', דווקא מחמת כל הרע שמבלבל מסביב.

ולכן צריכים אנו לחתור בכל פעולות החינוך, להביא את הנער למצב בו יהיה לו כח בחירה שווה בין טוב לרע, ולתת לו כח לבחור בצד הטוב.

והוא אחד מהדברים הקשים ביותר בחינוך להדריך מתי להורות הוראות בפידוש, ואימתי לתת לנער לבחור מעצמו. והדבר משתנה ממש מאחד לאחד, וכן תלוי בקשר שיש עם הנער, אך הכלל שצריך להיות לנגד עינינו הוא, להשאיר לנער את כח הבחירה ולתת לו כח לבחור בטוב, כי פעמים מרוב פעולות החינוך שעושים, שוכחים את המטרה לאן צריכים אנו להגיע.

יצר לב האדם רע מנעוריו, והיצרים והדמים בוערים, השכל פחות חושב ומבין, ואין להם עדיין הכח להשליט השכל על הלב. וגם אם יש ילד שמבין בדעתו, בכל זאת קשה לו לכופף היצר לדעתו.

ולכן יש מצוות חינוך כפשוטו, בו מרגילים את הגוף מגיל קטנות לעשות מצוות ומעשים טובים גם בלי הבנה, וכמו שאמרו חז"ל, שתיכף שהילד יודע לדבר יש ללמדו 'תורה צוה לנו משה', וכן מצווים אנו מדין חינוך להרגיל אותם על שמירת שבת, תפילה, לימוד תורה, וכל שאר המצוות, כל גיל לפי דרגתו ולפי כליו.

ולכאורה היה צד לומר שיש להמתין עד שייגדלו הנערים להיות בעלי דעת, ואז נלמדם מציאות ה', ואולי אז יתפללו תפילה בכוונה, כמו שרואים איך נראה תפילתם של בעלי תשובה שהכירו את ה' מצד בחירתם. אך אילו היצר הרע היה יושן במשך כל השנים הללו, אולי היה בזה דברי טעם לחכות עד שיתבגרו. אמנם המציאות היא, שהיצר מצידו מרגיל ומחנך את האדם מקטנותו להרגיש ולטעום את העולם הזה, ואם נמתין עד שיתבגר הנער אזי יהיה לו קשה לחזור לה' ולהכירו (ליקו"ה ברכות הראיה ה').

ולכן מצווים אנו לחנכם ולהרגילם במעשים ופעולות טובות עוד לפני שקיבלו שכל. ויש בזה שני עניינים: א. להרגיל את הגוף, כי הגוף אינו מבין הסברים, ובהכרח להרגילו בטוב. ב. עצם קדושת המעשים משפיע על הנשמה והלב, שפחות יטמא את עצמו בהסתרת העוה"ו. וממילא נעשה כלי גדול יותר להכיר את ה' בגיל שהשכל יתיישב אצלו. כי גם מי שמתקרב בבגרותו, יש להכניסו בקיום המעשים למעשה, כי הקדושה שיש בכל מצוה והלכה היא בעצמה מזככת גופו להבין ולהכיר את ה', ולכן יש להרגיל במצוות מעשיות,

אך יחד עם זאת יש להבחין איך בכל זאת להשאיר את הבחירה, ועל כך במאמר הבא בע"ה.

◆ **הופיע!** הספר החשוב "סדר היום" מאת החסיד רבי **יצחק ברייטער** זצ"ל הי"ד, יחד עם ליקוט נפלא '**התהילה והתפארת**' המצוטט מתוך ספרי קבינו ז"ל על פי הנושאים המדוברים בסדר היום, מאת הרה"ח ר' **אליעזר שאול זיסמאן** שליט"א. מכון 'כתר מלוכה': 0533143912.

◆ **זה קלי ואנחה:** חדש! סט '**חק ברסלב**' החדש, שהתקבל בברכה אצל כלל הצמאים לדיבורי רבינו הק' ותלמידיו בלימוד קבוע ב'ספרי היסוד', כעת מופיע בכ"ד חוברות כים מהודרות, כשבועיים לחוברת, ובאותו עמוד מאיר עיניים. להשיג: בנקודות ההפצה בריכוזי חסידי ברסלב. הפצה ראשית: 0523127172.

◆ **מיוחד:** ספרון יחודי לגיל הרך, עם תמונות מיוחדות מזקני חסידי ברסלב ועוד, מלא בתוכן יהודי ובידאת שמים. 0534132576.

◆ **פריקט השיעורים:** שיעוריו הקבועים של החסיד רבי **אברהם צבי קלוגער** שליט"א: בימים א' ב' ד' ו', תפילת מערב בשעה 8:40 ולאחריו שיעור במשך כחצי שעה. מדי שבת קודש מתקיימים מספר שיעורים: צפרא דשבתא, שיעור ב'סיפורי מעשיות' בסביבות השעה 10:00. בסעודה שלישיית: בזמן ר"ת, ולמשך כארבעים דקות. בסעודת מלווה מלכה: בשעה 10:00, למשך כשעה. כל השיעורים הקבועים באידיש, ונמסרים בבית מדרשו 'נור ישראל', רח' מצפה רש"פ 6, מתחם בתי הכנסת, רמת בית שמש ב'. ניתן להאזין לכל שיעורי הרב שליט"א גם בלשה"ק, ב'קול הלשון'. קו יעודי: 036171019. **שמעו ותחי נפשכם!**

י"ל ע"י מכוני עלה לתרופה
 בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר:
 A028080148@GMAIL.COM
 מקס או הודעה קולית: 02-8080148
 במוקדים מיוחדים:
 054-8591148 | 053-3175211
 המערכת נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

פי בשמיל זה הקדים ה' יתברך שידוד יעקב ונני
 הצדיקים בעצמן מצדקתה, פי על ידי קדשתם
 העצומה שהיה מטה שלמה, שהם גלו אלקותו
 בעולם שיהיו עקר השמחה והחיות כג'ל, עיי"ז היה
 להם פח לסבל מירדות הגלות ולקלי להשתקע
 שם. פי עקר מירדות הגלות הוא העצבות כג'ל וכל
 מה שמכבידו הגלות מתגבר העצבות יותר. וכן כל
 מה שמתגבר העצבות שהוא גלות השכינה, מתגבר
 גלות והעבודת הגשמי יותר. ואם פן מאין יבא
 עזרנו? אך כל הקיים בגלות והתקנה לצאת משם
 הוא על ידי הצדיקים יעקב ונני שידוד מצדקתה
 שהם שמות בני ישראל הנ"ל, שבביתם הגדול
 יבילים להשיח אלקותו יתברך ולהחיות ולשמש
 נפשות כל ישראל בביתם ועצותם העמוקות, שזהו
 עקר בחינת האלה בחינת פי בשמחה תצאו:
 ליקוטי הלכות, הודאה ו, נו

יהלום
בימי השובבי"ם
נוהגים הכשרים לצעק
לד' יתברך בתפלות
וסליחות:
 ליקוטי הלכות, ג'לוח ד

אני לומד הרבה גמרא, ולאחר מכן כאשר אני קם מהספר הכל מתבלבל אצלי וממילא גם אני שמח בלימודי?

יש לדעת שכל תיבה מהתורה, שלומדים הוא יקר מאוד בעיני ה', ויש להעריכה וליקרה ולהחשיבה, וגם אם שוכח הלימוד [בע"ה במאמר הבא נרחיב בענין השכחה].

אך בכל זאת כדאי מאוד לדעת עצה קטנה בענין הלימוד, שהיא אמנם פשוטה, אך יש לתת על זה דגש למי שלומד בשביל לדעת, והוא לסכם ולסדר את הדף גמרא לאחר הלימוד.

כי הנה, מובא בשיחות הר"ן סימן כ"ה: "בענין המחשבות שבמח הוא פלא גדול וגדולת הבורא יתברך שמו, איך המחשבות מונחים במח חבילות חבילות הרבה מאד אלו על אלו. וכשאדם צריך לאיזה דבר ונזכר בו, אזי מושך ומוציא אותו הדבר שהיה מונח במחשבה ונזכר בו. והדבר פלא. היכן היה מונח אותו הענין עד עכשיו? ויש קשרים וסימנים במחשבות המונחים בהמח חבילות חבילות הרבה וכו' וכו'".

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א | מו"צ בעיד בית שמש יצ"ו

ברכות הברק והרעם

החמים בלבד (ערה"ש א), ואינם מצוים כלל בארץ ישראל. מה גם שדעת החזו"א שיש לברך אף על הנוצרים מהחום (מעשה איש ה עמוד טז). ובשבט הלוי י' מה) כתב, שאין לברך על הנוצרים מהחום רק כשהם ברקים חלשים.

ה. בשמיעת רעם, מצוי שנדמה כרעם ולמעשה הוא קול אחר [ממטוס וכדומה], ועל כן נכון להזהר מלברך עד שיידעו בבירור שהוא רעם. אבל אם הוא בודאי רעם, אזי אין צורך שישמעו קול חזק.

כמה פעמים צריך לברך

א. מי שברך פעם אחת באותו יום - שוב לא יברך אפילו ראה עוד ברקים ורעמים. ואפילו הסיח דעתו מהם או ישן ביום. אבל ביום אחר, יש לברך שוב (משנ"ב ח).
 ב. אמנם אם 'נתבחרו השמים לגמרי', ואח"כ שוב נראו ברקים ורעמים, יש לברך שנית אפי' באותו יום. אבל אם לא נתבחרו לגמרי אף שנפסקו הגשמים, אין לברך עוד באותו יום (שו"ע רכז ב ומשנ"ב שם).
 ג. 'אותו יום' הכונה היא גם ללילה שאחריו עד זמן 'עלות השחר'. אמנם מי שישן כבר 'שינת קבע', ואחר כך ראה ברק או שמע רעם, אף שעדיין לא הגיע עלות השחר, יש לו לברך עליהם (ראה צ"א יח, עה. הל"ש שם כה).
 ד. מי שלא ישן כלל בלילה, מכל מקום נחשב למחרתו כיום אחר (בקצות השלחן סו בבד"ה כג ובאו נדברו ה לב. הסתפקו בזה. אך מסתימת הפוסקים נראה שבכל זאת יש לברך).

שכאמור אין לעשות כן לכתחילה, מכל מקום לא יברך שוב על ברק (ראה הליכות שלמה כג כד).
 ה. אם שומעים רעם ורואים תיכף ברק. צריך לברך על שניהם רק ברכת 'עושה מעשה בראשית' (משנ"ב ה).
 ו. מי שראה ברק או שמע רעם ולא בירך עליהם, אזי כשוראה או שומע עוד הפעם צריך לברך (כ"מ משנ"ב יב 'רעם וברק זה' וכו' בברכת הבית לג. באר משה ב י ב).

סוג הברק והרעם

א. אף כשאין רואים את הברק ממש אלא רק את האור של הברק, גם כן יש לברך על זה (מנחת שלמה ח"ב ד, ל. ד. או נדברו ו. כב. צ"א אליעזר יב, כא).
 ב. כשורואים רק אור קלוש של ברק, כגון: ברק שנעשה ממרחק גדול מאוד. או הנמצא בבית שחלונותיו אינם שקופים, והברק היה מצד האחר של הבית. או כשנמצאים בבית ומבחינים קצת שנתהוה איזה אור בחוץ - מסתבר שאין לברך עליו.
 ג. אך על הידיעה בלבד, אין לברך. כגון למי שאמרו לו שהיה ברק, או מי ששמע רעם שאז יודע בודאי שהיה ברק מקודם (צ"א שם).
 ד. ברקים בלא רעם כלל הנוצרים מחמת החום, אין לברך עליהם (משנ"ב א). אך פשוט וברור שכל ברק הנראה בארץ ישראל בחורף, אינם בכלל האמור, וצריך לברך עליו ואף על פי שלא נשמע רעם כלל! כי הברקים מחמת החום מצוים בחו"ל רק בלילי הקיץ

הברכה
 א. ברכת הברק היא: ברוך אתה ה' וכו' עושה מעשה בראשית. וברכת הרעם היא: ברוך וכו' שכוחו וגבורתו מלא עולם (משנ"ב רכז ה). ופירושו: ברוך הנותן כוח להטבע להראות כוח יוצר בראשית כדי שיראו מלפניו (משנ"ב ז). **המבוכר** על הברק ברכת שכוחו וכו' - יצא. וכן המבוכר על הרעם ברכת עושה מעשה וכו' - יצא (שם).
 ב. יש לברך תיכף כשורואים הברק וכששומעים את הרעם. ואם כבר עברו כמה שניות מגמר ראיית הברק או שמיעת הרעם - אין לברך (משנ"ב יב. והיינו שיעור של 'תוך כדי דיבור'). אמנם מי שדיבר תיבה אחת או שנים בפחות מזמן הנ"ל, י"א שאינו נחשב הפסק ואפשר לברך (שער העין פ"ד הערה טז מהגר"ש"א והגר"ח"ק).
 ג. כשורואים את הברק, צריך לברך תיכף, ואין להמתין עד שישמעו רעם. וכן כששומעים את הרעם, צריך לברך תיכף ואין להמתין עד שיראו ברק. ואלו הממתנים מלברך על הברק עד שישמעו גם רעם, ומברכים שני הברכות - עוברים על איסור של ברכה לבטלה! כי בדרך כלל עוברים כמה שניות מראיית הברק, וכאמור לעיל שאז אסור לברך על זה. וגם אי אפשר לברך שני ברכות כאחת (ראה משנ"ב רכז סק"ה-ו וסק"ב. ערוך השלחן ב. ויש המנמיקים את מנהגם לפי"ש במשנ"ב סק"ג. אך הוא טעות וכמ"ש הלחן בסעיף הבא אות ד).
 ד. מי שהמתין על הרעם וברך רק ברכה אחת על שניהם - אף